

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Krajčoviča a sudcov JUDr. Ing. Antona Jakubíka a JUDr. Libora Duľu v trestnej veci proti obžalovanému **Ing. I. S. a spol.** pre trestný čin neodvedenia dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 148a ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 na verejnom zasadnutí 24. júla 2012 v Bratislave o odvolaní obžalovaného Ing. P. B. proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 13. júna 2011, sp. zn. 4 T 3/2005, takto

r o z h o d o l :

Podľa § 258 ods. 1 písm. b/, d/, ods. 2 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006 sa napadnutý rozsudok **zrušuje** u obžalovaného Ing. P. B..

Na základe § 259 ods. 3 Tr. por. sa obžalovaný Ing. P. B., nar. X. v L. M., trvale bytom M. L. M., súkromný podnikateľ

uznáva za vinného, že

Ing. P. B. ako druhý konateľ spoločnosti K. Z., s.r.o., so sídlom P. v L. M. spoločne s už právoplatne odsúdeným Ing. I. S. ako prvým konateľom uvedenej spoločnosti v období od 1. januára 1999 do 31. marca 2000 zadržali a neodviedli splatné odvody vypočítané a zrazené z miezd zamestnancov K. Z. s.r.o., a to

- v období mesiaca január 1999 až marec 2000 splatné preddavky dane zo závislej činnosti na účet Daňového úradu L. M. v sume **8.765.699,- Sk (290.967,90 Eur)**,

- v období mesiaca január 1999 a v období mesiaca máj 1999 až marec 2000 zdravotné poistenie na účet V., pobočka L. M. v sume **1.701.213,- Sk (56.469,93 Eur)**,

- v období mesiaca august 1999 splatné nemocenské poistenie a poistné na dôchodkové zabezpečenie na účet S., pobočka L. M. v sume **30.347,- Sk (1.007,34 Eur)**,

- v období od mesiaca marec 1999 do mesiaca júl 1999 a od mesiaca október 1999 do mesiaca marec 2000 splatné príspevky na poistenie v nezamestnanosti na účet Okresného úradu práce, L. M. v sume **555.855,- Sk (18.451,- Eur)**,

- v období mesiaca september 1999 do mesiaca marec 2000 splatné zdravotné poistenie na účet C. A., pobočka B. B. v sume **214.655,- Sk (7.125,24 Eur)**,

- v období od mesiaca január 1999 do mesiaca marec 2000 splatné zdravotné poistenie na účet S., B. v sume **229.115,- Sk (7.605,22 Eur)**,

- v období od mesiaca január 1999 do mesiaca marec 2000 splatné zdravotné poistenie na účet V. D., B. v sume **4.364,- Sk (144,86 Eur)**,

- v období od mesiaca jún 1999 do mesiaca marec 2000 splatné zdravotné poistenie na účet Z. S. - I., K. v sume **15.347,- Sk (509,43 Eur)**, čím zadovážili K. Z., s.r.o., L. M., ktoré splňali podmienky konkurzu neoprávnený prospech vo výške 11.516.595,- Sk (382.280,92 Eur) a zároveň neodvedením týchto platieb zvýhodnili iných veriteľov (zamestnancov a svojich dodávateľov),

teda

ako dlžník, ktorý nie je schopný plniť svoje splatné záväzky zmaril, hoci aj len čiastočne uspokojenie svojho veriteľa tým, že zvýhodnil iného veriteľa,

čím spáchal

trestný čin zvýhodňovania veriteľa podľa § 256a ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006

Za to sa odsudzuje:

podľa § 256a ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 na trest odňatia slobody vo výmere **18 (osemnásť) mesiacov**.

Podľa § 58 ods. 1 písm. a/ a § 59 ods. 1 Tr. zák. sa mu výkon tohto trestu **podmienečne odkladá** na skúšobnú dobu v trvaní **1 (jeden) rok**.

O d ô v o d n e n i e

Rozsudkom Krajského súdu v Žiline z 13. júna 2011, sp. zn. 4 T 3/2005 boli obžalovaní Ing. I. S. a Ing. P. B. uznaní za vinných z trestného činu neodvedenia dane a poistného spolupáchateľstvom podľa § 9 ods. 2, § 148a ods. 1, ods. 2 písm. a/ Tr. zák., za použitia § 88 Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 na tom skutkovom základe, že

Ing. I. S. ako prvý konateľ a Ing. P. B. ako druhý konateľ spoločnosti K. Z., s.r.o., so sídlom P. v L. M. v období od 1.1.1999 do 31.3.2000 zadržali a neodviedli splatné odvody vypočítané a zrazené z miezd zamestnancov K. Z., s.r.o., a to:

- v období mesiaca január 1999 až marec 2000 splatné preddavky dane zo závislej činnosti na účet Daňového úradu L. M. v sume **8.765.699,- Sk (290.967,90 Eur)**,

- v období mesiaca január 1999 a v období mesiaca máj 1999 až marec 2000 zdravotné poistenie na účet V., pobočka L. M. v sume **1.701.213,- Sk (56.469,93 Eur)**,

- v období mesiaca august 1999 splatné nemocenské poistenie a poistné na dôchodkové zabezpečenie na účet S., pobočka L. M. v sume **30.347,- Sk (1.007,34 Eur)**,

- v období od mesiaca marec 1999 do mesiaca júl 1999 a od mesiaca október 1999 do mesiaca marec 2000 splatné príspevky na poistenie v nezamestnanosti na účet Okresného úradu práce, L. M. v sume **555.855,- Sk (18.451,- Eur)**,

- v období mesiaca september 1999 do mesiaca marec 2000 splatné zdravotné poistenie na účet C. A., pobočka B. B. v sume **214.655,- Sk (7.125,24 Eur)**,

- v období od mesiaca január 1999 do mesiaca marec 2000 splatné zdravotné poistenie na účet S., B. v sume **229.115,- Sk (7.605,22 Eur)**,

- v období od mesiaca január 1999 do mesiaca marec 2000 splatné zdravotné poistenie na účet V. D., B. v sume **4.364,- Sk (144,86 Eur)**,

- v období od mesiaca jún 1999 do mesiaca marec 2000 splatné zdravotné poistenie na účet Z. S. - I., K. v sume **15.347,- Sk (509,43 Eur)**,

čím zadovážili K. Z., s.r.o., L. M., neoprávnený prospech vo výške 11.516.595,- Sk (382.280,92 Eur).

Za to boli obžalovaní Ing. I. S. a Ing. P. B. odsúdení podľa § 148a ods. 2 Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky a to každý z nich, pričom podľa § 58 ods. 1 písm. a/ a § 59 ods. 1 Tr. zák. bol výkon tohto trestu každému z onačených obžalovaných podmiennečne odložený na skúšobnú dobu v trvaní 1 (jeden) rok.

Citovaný rozsudok Krajského súdu v Žiline nadobudol vo vzťahu k obžalovanému Ing. I. S. právoplatnosť na súde prvého stupňa. Naproti tomu obžalovaný Ing. P. B. podal proti nemu v zákonnej lehote odvolanie, ktoré odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu. Namietal v ňom správnosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, ktoré sa ho dotýkajú, t.j. výrok o vine a o treste.

Vo vzťahu k výroku o vine poukázal na právny názor vyslovený v uzneseniach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2009, sp. zn. 2 To 11/2007 a z 9. marca 2011, sp. zn. 1 Tost 25/2009, podľa ktorého v prípade trestného stíhania vedeného pre neodvedenie platieb uvedených v § 148a Tr. zák. nestačí len zistenie, že bola naplnená objektívna stránka uvedeného trestného činu a že existuje zavinenie páchatel'a aspoň vo forme nepriameho úmyslu, ale zároveň treba skúmať aj dôvody, ktorého ho k takému konaniu viedli. Pokiaľ je takým dôvodom nesolventnosť a zároveň je preukázané zvýhodnenie iného veriteľ'a zaplatením jeho pohľadávky pri súčasnom uzrovaní páchatel'a s tým, že aspoň čiastočne zmarí uspokojenie pohľadávok príjemcov odvodov uvedených v § 148a Tr. zák., nepôjde o tento trestný čin, ale do úvahy prichádza posúdenie konania páchatel'a ako trestného činu zvýhodňovania veriteľ'a podľa § 256a Tr. zák.

Po zrušení prvého odsudzujúceho rozsudku krajského súdu bolo nepochybne preukázané, že dôvodom takéhoto konania obžalovaných (neodvázania odvodov jednotlivým oprávneným subjektom) bola insolventnosť spoločnosti, zároveň ale neboli zadokumentované také skutočnosti a dôkazy, ktorými by bolo preukázané zvýhodnenie iného veriteľa.

Za danej situácie potom neprichádza do úvahy trestnoprávna zodpovednosť obžalovaných. Spomenutá insolventnosť spoločnosti bola preukázaná najmä rozvrhovým uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. júla 2009, z ktorého je zrejmé, že spoločnosť nemala dostatok majetku na uspokojenie svojich veriteľov, ale tiež aj výsluchmi svedkov, zamestnancov spoločnosti a doplnkom znaleckého posudku č. 3/2002 znalca Ing. J. S., ktorý v prílohe č. 4A konštatoval platobnú neschopnosť minimálne v mesiacoch november 1999 až marec 2000. Napokon na zistenie týchto skutočností malo byť tiež vykonané znalecké dokazovanie tak, ako to bolo nariadené ešte vyšetrovateľom 18. júla 2002. Znalec však na dané otázky neodpovedal, a preto insolventnosť spoločnosti musí byť vyhodnotená v jeho prospech.

V rámci doplnenia dokazovania pred krajským súdom neboli vykonané dôkazy preukazujúce zvýhodnenie iných veriteľov a rozsah tohto zvýhodnenia, preto vzhľadom na vyslovený právny názor odvolacieho súdu mal byť oslobodený spod obžaloby. Pokiaľ bolo jeho konanie opätovne právne posúdené ako trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a Tr. zák. účinného do 1. januára 2006, zodpovednosť za uvedený trestný čin je taktiež vylúčená lebo nebol nad všetku pochybnosť preukázaný dostatok finančných prostriedkov spoločnosti k rozhodujúcemu termínu, za ktorý treba z hľadiska zákonných znakov „zadrži a neodvedie“ považovať deň výplat a nie posledný deň v mesiaci, či deklarovanie dňa splatnosti vo výkazoch k prvému dňu v mesiaci ako to urobil znalec a ktorý nesprávny postup si osvojil nielen prvostupňový súd, ale aj súd odvolací.

Zástupca generálneho prokurátora Slovenskej republiky navrhol na verejnom zasadnutí zamietnuť odvolanie obžalovaného Ing. P. B. ako nedôvodné podľa § 256 Tr. por. v znení účinnom do 1. januára 2006.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací postupujúc so zreteľom na ustanovenie § 564 ods. 4 Tr. por. (zákona č. 301/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov,

účinného od 1. januára 2006 podľa predpisov dovtedy účinných, t.j. podľa zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (Trestný poriadok)) po zistení, že neprichádza do úvahy rozhodnutie podľa § 253, preskúmal podľa § 254 ods. 1, 2 Tr. por. zákonnosť a odôvodnenosť všetkých výrokov napadnutého rozsudku, dotýkajúcich sa obžalovaného Ing. P. B. ako aj konanie, ktoré tejto časti rozsudku predchádzalo, prihliadajúc pritom aj na eventuálne chyby, ktoré neboli odvolaním vyčítané a zistil, že odvolanie obžalovaného je dôvodné, ovšem v inom, než ním uvádzanom smere.

Krajský súd po tom, ako bol jeho pôvodný rozsudok z 27. apríla 2007, sp. zn. 4 T 3/2005 obsahovo vo výroku o vine (t. j. aj v otázke právneho posúdenia) zhodný s teraz odvolaním napadnutým rozsudkom, zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2009, sp. zn. 2 To 11/2007 v podstate správne zistil skutkový stav, ovšem dostatočne sa nevysporiadal so všetkými skutočnosťami významnými pre rozhodnutie a to v otázke príčin neodvedenia zrazených odvodov v dôsledku čoho pochybil pri právnom posúdení konania obžalovaného Ing. P. B. (ale tiež aj právoplatne odsúdeného Ing. I. S.).

Vzhľadom na dĺžku doby, ktorá uplynula od spáchania trestného skutku a dĺžku samotného trestného stíhania (od 3. júla 2002) odvolací súd nepovažoval za účelné po zrušení napadnutého rozsudku vec opätovne vrátiť súdu prvého stupňa (ako tomu bolo v predchádzajúcom prípade), ale sám vo veci rozhodol na podklade dôkazov vykonaných krajským súdom, z ktorých vyplývajú skutkové zistenia uvedené v tomto rozsudku odvolacieho súdu, sčasti modifikujúce zistený skutok krajským súdom, ovšem bez toho aby ho podstatne zmenili, či spôsobili porušenie totožnosti skutku. Tá je nepochybne zachovaná sčasti totožným konaním, ktorého podstata je daná omisívnym konaním páchatel'ov a zároveň použitím zadržaných prostriedkov z odvodov na iné účely a to uspokojenie pohľadávok iných veriteľ'ov, prostredníctvom dodávok ktorých bol zabezpečovaný ďalší chod spoločnosti, splňajúcej v rozhodnom období podmienky konkurzu a tiež na výplaty zamestnancov v plnom rozsahu.

Spôsobom, ktorý aplikoval odvolací súd mal postupovať už súd prvého stupňa a to aj napriek finálnemu záveru o nemožnosti doplnenia znaleckého posudku Ing. J. S. v zmysle pokynov odvolacieho súdu, zistiť aké iné záväzky spoločnosť v stíhanom období skutočne uhrádzala, ich rozsah a tiež objem disponibilných prostriedkov. Takému postupu nemohla

brániť ani okolnosť, že Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd sťažnostný uznesením z 9. marca 2011, sp. zn. 1 Tost 25/2009 podľa § 149 ods. 1 písm. b/ Tr. por. zrušil uznesenie Krajského súdu v Žiline zo 14. októbra 2009, sp. zn. 4 T 3/2005 o vrátení veci prokurátorovi na došetrenie z hlavného pojednávania pre zjavné nesplnenie zákonných podmienok pre taký postup, uvedených v § 221 ods. 1 Tr. por.

Ostatne citované uznesenie najvyššieho súdu totiž nijako nemodifikovalo (a zároveň ani nemohlo modifikovať) pokyny vyslovené v zrušujúcom uznesení najvyššieho súdu ako odvolacieho (ktorý, ak by to bol považoval za potrebné, by bol vrátil vec prokurátorovi na došetrenie) a ani tam vyslovené právne názory, ktorými bol prvostupňový súd takisto viazaný (§ 264 ods. 1 Tr. por.)

Zmyslom a podstatou zrušenia pôvodného odsudzujúceho rozsudku z 27. apríla 2007 uznesením najvyššieho súdu z 24. februára 2009, sp. zn. 2 To 11/2007, obsahujúcim podrobný výklad možnosti stíhania fyzických osôb konajúcich za právnické osoby, trestnej postihnuteľnosti konania spočívajúceho v neodvedení zrazených povinných odvodov na zamestnancov pred 1. septembrom 1999 a rozlíšenia skutkových podstát trestných činov neodvedenia dane a poistného podľa § 148a Tr. zák. a zvýhodňovania veriteľa podľa § 256a Tr. zák. bolo preveriť a objektivizovať obhajobu obžalovaných, ktorú prakticky akceptoval prvostupňový súd už v prvom zrušenom odsudzujúcom rozsudku z 27. apríla 2007 (str. 32), že finančné prostriedky boli prioritne použité na chod spoločnosti (nákup materiálu, úhrada energií a pod.). Z uvedeného zistenia však krajský súd nevyvodil zodpovedajúce právne závery.

V tejto spojitosti je opäť potrebné poukázať na argumentáciu uvedenú v uznesení z 24. februára 2009, na ktorej odvolací súd v celom rozsahu zotrváva, že v prípade predĺženia alebo insolventnosti by mal zamestnávateľ všetky svoje záväzky uspokojiť pomerne a rovnomerne a to vrátane výplaty miezd svojich zamestnancov a úhrad platieb svojim obchodným partnerom. V takom prípade by mal primerane znížiť vyplatené mzdy a odvieť za zamestnancov aspoň časť platieb. Už úplným vyplatením čistých miezd na úkor ostatných záväzkov totiž zamestnávateľ, resp. za neho konajúca alebo konať majúca fyzická osoba mohla hoci aj v nepriamom úmysle zmariť uspokojenie príjemcov platieb predpokladaných v § 148a Tr. zák. a tak sa dopustiť trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 256a Tr. zák.

Vykonaným dokazovaním nebola vyvrátená obhajoba obžalovaných, že finančné prostriedky v rozsahu nesplnených odvodových povinností boli použité na uspokojenie iných zročných záväzkov (plnej výplaty čistých miezd a úhrady pohľadávok dodávateľom od ktorých bol závislý chod výroby) a že bolo možné len pomerné a nie plné uspokojenie všetkých do úvahy prichádzajúcich veriteľov. Za tohto stavu však nebolo možné postupovať selektívne, teda tak, že niektorí veritelia boli zvýhodnení tým, že ich pohľadávky boli plne alebo sčasti uhradené, kým iní veritelia (jednotlivé poisťovne, úrad práce a daňový úrad uvedení v skutku) neboli uspokojení ani sčasti.

Uvedené zistenie zakladá trestnú zodpovednosť za trestný čin zvýhodňovania veriteľa podľa § 256a Tr. zák., ktorého objektívna stránka bola vyššie uvedeným konaním nepochybne naplnená a rovnako tak je daný aj subjektívny znak tohto trestného činu a to úmyselné zavinenie v jeho miernejšej podobe a to vo forme nepriameho úmyslu v zmysle § 4 písm. b/ Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006, ktorý zákon bolo potrebné ako celok v posudzovanom prípade aplikovať, pretože neskorší zákon, t. j. zákon č. 300/2005 Z. z., účinný od 1. januára 2006 je prísnejší, a teda pre zákaz retroaktivity neaplikovateľný.

Možnosť uvedeného právneho posúdenia nevyklučuje žiadna právna prekážka, t. j. ani premlčanie trestného stíhania, ktorú naznačil prokurátor v rámci konania pred prvostupňovým súdom nasledujúcim po zrušení pôvodného rozsudku krajského súdu a takisto tomuto právnomu posúdeniu nebráni skutočnosť, že neboli zistení (okrem zamestnancov) konkrétni ďalší veritelia, ktorí boli zvýhodnení a skutočný rozsah tohto zvýhodnenia.

Ostatne uvedená okolnosť nie je znakom základnej skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 256a ods. 1 Tr. zák. Preukázanie rozsahu činu v podobe značnej škody, či škody veľkého rozsahu je nevyhnutnou podmienkou kvalifikácie činu páchatel'a až podľa odseku 2, resp. 3, ustanovenia § 256a Tr. zák. V rozhodovanej veci však právne posúdenie nad rámec základnej skutkovej podstaty trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 256a ods. 1 Tr. zák. je vylúčené a to pre zákaz reformatio in peius vyplývajúci z ustanovenia § 259 ods. 3 Tr. por. zjednodušene vysvetlené, predchádzajúcim rozsudkom krajského súdu bol veľký rozsah činu aplikáciou ustanovenia § 88 Tr. zák. transformovaný na rozsah väčší (§ 148 ods. 2 písm. a/ Tr. zák.). Skutková podstata trestného činu zvýhodňovania veriteľa podľa § 256a Tr. zák. uvedený znak neobsahuje. Značná škoda

ako okolnosť podmieňujúca použitie prísnejšej trestnej sadzby podľa odseku 2/ ustanovenia § 256a Tr. zák. je závažnejšia ako väčší rozsah činu, a preto tento kvalifikačný znak nemožno použiť, lebo by to bolo v neprospech páchatel'a a v rozpore so spomenutým zákazom zmeny k horšiemu na odvolanie obžalovaného. Pre úplnosť treba dodať, že skutková podstata trestného činu zvýhodňovania veriteľ'a podľa § 240 Tr. zák. v znení účinnom od 1. januára 2006 v odseku 2/ obsahuje znak „väčšia škoda“, ovšem toto právne posúdenie podľa pravidiel o časovej pôsobnosti Trestného zákona § 16 ods. 1, resp. § 2 ods. 1 nemožno použiť, lebo v porovnaní s ustanovením § 256a Tr. zák. by išlo o prísnejšie posúdenie nakoľko pri trestnom čine zvýhodňovania veriteľ'a podľa neskoršieho zákona, t. j. podľa § 240 ods. 1, 2 Tr. zák. možno páchatel'a potrestať trestom odňatia slobody na šesť mesiacov až tri roky už pri spôsobení väčšej škody, kým podľa zákona účinného v čase spáchania činu až pri spôsobení značnej škody.

Z toho, čo bolo uvedené, vyplýva, že pri správnom použití zákona malo byť konanie obžalovaných kvalifikované ako trestný čin zvýhodňovania veriteľ'a podľa § 256a ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006.

Najvyšší súd preto na odvolanie obžalovaného Ing. P. B. rozsudok Krajského súdu v Žiline z 13. júna 2011, sp. zn. 4 T 3/2005 vo vzťahu k tomuto obžalovanému zrušil a sám vo veci rozhodol podľa § 259 ods. 3 Tr. por. tak, že ho uznal za vinného z trestného činu zvýhodňovania veriteľ'a podľa § 256a ods. 1 Tr. zák. v znení účinnom do 1. januára 2006 a to z dôvodov už skôr uvedených. Vo vzťahu k právoplatne odsúdenému Ing. I. S. nepoužil tzv. beneficio cohaesionis (§ 261 Tr. por.) ako inštitút umožňujúci zrušenie právoplatného rozsudku mimo rámca konania o riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkoch, keďže odchyľne posúdenie jeho viny nemalo negatívny vplyv na jeho celkovú trestnosť, t. j. aj na otázku trestu, ktorý mu bol uložený vo výmere nepresahujúcej trestnú sadzbu uvedenú v § 256a ods. 1 Tr. zák.

V dôsledku miernejšieho právneho posúdenia odvolací súd uložil obžalovanému Ing. P. B. miernejší trest odňatia slobody a rešpektujúc zákaz reformatio in peius výkon osemnásťmesačného trestu mu rovnako ako prvostupňový súd podmiennečne odložil na zákonom najkratšie dovolenú dobu jedného roka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.

V Bratislave 24. júla 2012

**JUDr. Peter K r a j č o v i č, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia: Libuša Jánošíková